

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1807/2021
24.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Иване Рађеновић, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., које заступа пуномоћник Војин Биљић, адвокат из ..., против туженог ЈП Електропривреда Србије Београд – Огранак ТЕНТ Београд – Обреновац, Организациони део ТЕ Колубара Велики Црљени, кога заступа пуномоћник Александар Будаљић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1845/19 од 14.04.2021. године, у седници одржаној 24.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1845/19 од 14.04.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1845/19 од 14.04.2021. године и пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 232/18 од 28.05.2019. године, тако што се одбијају као неосновани тужбени захтеви тужиоца АА, којим је тражено да се тужени обавезе да му на име накнаде штете због мање исплаћене зараде по основу сменског рада за период од 01.01.2011. до 29.07.2014. године, исплати појединачно одређене месечне износе са законском затезном каматом (чија су висина и датуми доспећа ближе одређени у ставу првом изреке првостепене пресуде), као и да на те износе уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО запослених и тужиоца ББ којим је тражено да се тужени обавезе да му на име накнаде штете због мање исплаћене зараде по основу сменског рада за период од 01.01.2011. до 28.07.2014. године исплати појединачно одређене месечне износе са законском затезном каматом (чија су висина и датуми доспећа ближе одређени у ставу трећем изреке првостепене пресуде), као и да на те износе уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО запослених и да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 191.316,00 динара у року од 8 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужилаца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазареву П1 232/18 од 28.05.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца АА и тужени обавезан да му на име накнаде штете због мање исплаћене зараде по основу сменског рада за период од 01.01.2011. до 29.07.2014. године исплати појединачно означене месечне износе са законском затезном каматом од дана доспелости сваког појединог износа до исплате. Ставом другим изреке обавезан је тужени да овом тужиоцу на досуђене износе уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО запослених. Ставом трећим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца ББ и тужени обавезан да му на име накнаде штете због мање исплаћене зараде по основу сменског рада за период од 01.01.2011. до 28.07.2014. године, исплати појединачно означене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединог износа до исплате. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да овом тужиоцу на досуђене износе уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО запослених. Ставом петим изреке обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 360.545,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1845/19 од 14.04.2021. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права са позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужиоци су поднели одговор на ревизију са захтевом за накнаду трошкова тог одговора.

Врховни касациони суд је оценио да су у конкретном случају испуњени услови за одлучивање о ревизији туженог као изузетно дозвољеној на основу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14), ради уједначавања судске праксе. Из тих разлога одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужиоци су запослени код туженог по основу уговора о раду на неодређено време и у спорном периоду су радили у режиму сменског рада. Вештачењем је утврђено да је тужилац АА за период од 01.01.2011. до 03.07.2013. године имао коефицијент посла 2,720 у коме је сложеност посла учествовала са 54%, одговорност посла са 12% и услови рада са 34% (од чега је сменски рад вреднован са 6,7%), док је за период од 04.07.2013. године вредност

коэффицијента посла 3,15 (основни коэффициент 2,75 увећан за смену 0,40). Тужилац ББ је за период од 01.01.2011. до 03.07.2013. године имао коэффициент посла 2,880 у коме је сложеност посла учествовала са 54%, одговорност посла са 12% и услови рада са 34% (од чега је сменски рад вреднован са 6,7%), док је за период од 04.07.2013. године вредност коэффициента посла 3,30 (основни коэффициент 2,88 увећан за смену 0,42). Тужиоцима је рад у смени у обрачуна зараде вреднован у коэффициенту кроз услове рада у висини од 6,7%, а поред тога на основу одредбе члана 41. Колективног уговора од 11.02.2010. године обрачунато је и додатно увећање од 5% и исказано у исплатној листи почев од 01.01.2010. године. Вештачењем је утврђена разлика између обрачунатог и исплаћеног увећања основне зараде за сменски рад и увећања основне зараде да је исто обрачунато у висини од 26% на основну зарату, са роковима доспелости сваког појединачног месечног износа. У спорном периоду код туженог су били на снази Колективни уговор за Привредно друштво ТЕ „Никола Тесла“ од 11.02.2010. године, Правилник о раду од 22.02.2013. године и Колективни уговор од 25.06.2013. године. Колективним уговором за Привредно друштво „Термоелектране Никола Тесла“ д.о.о. Обреновац од 11.02.2010. године било је предвиђено да се коэффициент послова сваког радног места утврђује на основу сложености послова, одговорности у раду и услова рада, у складу са Методологијом за вредновање радних места и табеларним делом коэффициентата типских радних места које споразумно утврђују послодавац и синдикат, те да ће сменски рад бити посебно вреднован Методологијом за вредновање послова за одређивање основне зараде. Тужени је 03.12.2012. године донео Методологију којом је сменски рад и рад у турнусу вреднован у основној заради. И Колективни уговор туженог од 25.06.2013. године предвиђа увећање зараде по основу услова рада у складу са означеном методологијом.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио, да је тужиоцима сменски рад вреднован у основној заради са 6,7% у категорији услови рада у складу са важећом Методологијом, уз додатно увећање од 5% почев од 01.01.2010. године, па је применом чланова 106, 107. и 108. Закона о раду усвојио тужбене захтеве у висини разлике исплаћених износа на име сменског рада до износа од 26% од основне зараде, колико износи законом прописан минимум увећања зараде.

Другостепени суд је становишта да послодавац нема обавезу исплате увећане зараде запосленом у проценту из члана 108. Закона о раду (26% од основне зараде), уколико је сменски рад у смислу правила из члана 107. тог закона општим актом вреднован као елемент за утврђивање основне зараде, без обзира на вредност са којом учествује у основној заради. Међутим, како у спорном периоду Колективним уговорима туженог и Правилником о раду сменски рад није вреднован при утврђивању основне зараде тужиоцима, то основано потражују увећану зарату у висини разлике исплаћене увећане зараде од 5% и увећане зараде од 26% од основне зараде. При том је оценио да Методологија туженог нема карактер општег акта који је ступио на снагу, јер тужени није доказао да је објављена на огласној табли и да је донета од стране учесника који су закључили колективни уговор.

По налажењу Врховног касационог суда основано се изјављеном ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Према члану 108. став 1. тачка 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05 ... 54/09) запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду и то за рад ноћу и рад у сменама, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде – најмање 26% од основице. Основицу за обрачун увећане зараде чини основна зарада утврђена у складу са законом, општим актом и уговором о раду (став 4. наведеног члана).

У конкретном случају вештачењем је утврђено да је тужиоцима у коефицијент за обрачун зараде урачунато увећање за сменски рад, предвиђено Методологијом и у складу са тим је и исплаћивана зарада. Становиште другостепеног суда о карактеру и примени Методологије за вредновање послова за одређивање основне зараде није правилно, јер је општа нормативна контрола прописа и општих аката у надлежности Уставног суда. У ситуацији када је сменски рад вреднован при утврђивању основне зараде као што је овде случај, тужиоци неосновано потражују исплату увећања зараде од најмање 26% од основице, јер је сменски рад у овом случају већ вреднован кроз овако утврђену основну зараду.

На основу изложеног применом члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији па му на основу чланова 153. и 154. у вези члана 165. став 2. Закона о парничном поступку припадају тражени трошкови за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, као и судске таксе за одговор на тужбу 5.500,00 динара, за ревизију 70.316,00 динара и одлуку о ревизији 97.500,00 динара, а све према важећој Адвокатској и Таксној тарифи.

Захтев тужилаца за накнаду трошкова одговора на ревизију је одбијен применом члана 154. став 1. ЗПП јер ови трошкови не представљају нужне трошкове за вођење парнице.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић